

**AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE
GRADA TUZLE
2023-2026**

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

UVOD

Akcioni plan za Rome i Romkinje grada Tuzle za period 2023-2026. planski je dokument koji cjelovito raazmatra problematiku Roma i Romkinja koji žive na području grada Tuzle, a koji je izrađen u okviru ROMACTED II programa i financiran od strane Evropske Unije i Vijeća Evrope.

Romi su najbrojnija nacionalna manjina u Bosni i Hercegovini, a prema dostupnim podacima dobivenim u okviru izrade Akcionog plana za društvenu inkluziju Roma i Romkinja Bosne i Hercegovine za period 2021-2025 najveći broj Roma živi u gradu Tuzli. Prema Popisu stanovništva iz 2013. godine u Tuzli živi 1.007 Roma i Romkinja, dok je prema podacima romskih nevladinih organizacija taj broj mnogo veći, između 4.000 i 5.000.

S ciljem unapređenja položaja Roma i Romkinja u gradu Tuzli u novembru 2017 godine je usvojen Akcion plan za Rome grada Tuzle za period 2018-2021 godine. Ovaj plan je obuhvatio pet oblasti potrebnih za unapređenje položaja Roma i Romkinja, a koje se odnose na: poboljšanje postojećih kapaciteta institucija, romskih organizacija i saradnje; unapređenje zapošljavanja i samozapošljavanja; poboljšanje stambenog zbrinjavanja i izgradnju komunalne infrastrukture; osiguranje zdravstvene zaštite romske populacije i osiguranje obrazovanja za romsku populaciju. Važno je napomenuti da je 2018. godine Grad Tuzla potpisao memorandum o saradnji i uključio se u implementaciju programa ROMACTED („Promovisanje dobrog upravljanja i osnaživanja romske zajednice na lokalnom nivou“) koji se realizovao u 10 opština u Bosni i Hercegovini, te je nastavio saradnju i tokom ROMACTED II programa potpisivanjem memoranduma o saradnju u novembru 2021. godine za period 2021 do 2024 godina. Ciljevi ROMACTED programa se odnose na izgradnju političke volje i održivih politika kroz angažovanje lokalnih vlasti u unapređenju demokratske javne uprave te se poklapaju sa strateškim ciljevima grada Tuzla. Grad Tuzla je zajedno sa predstavnicima romskog nevladinog sektora radio na provedbi Lokalnog akcionog plana i u svim nevedenim oblastima je postignut stanoviti napredak. Ovaj

Provedbom Akcionog plana za Rome 2018-2021 u gradu Tuzli postignut je napredak u smislu uključenja romskih predstavnika u komisije koje se bave pitanjima nacionalnih manjina. Gradska uprava je kroz uspostavu Službe za sport, mlade i socijalnu zaštitu uspostavila i dodatni mehanizam za unapređenje položaja nacionalnih manjina. Početkom 2018. godine u gradskoj upravi je sistematizirano radno državnog službenika za nacionalne manjine. Uspostavljena je Komisija za nacionalne manjine koja se bavi pitanjima svih nacionalnih manjina, a predsjedavajući je pripadnik romske nacionalne manjine. U Komisiji za izbor i imenovanje, Komisiji za zaštitu ljudskih prava i sloboda, Komisiji za jednakopravnost spolova, Komisiji za stambena pitanja, Komisiji za mlade, obrazovanje i sport, Komisiji za ekonomske odnose u Gradu Tuzla imenovani su članovi iz reda romske nacionalne manjine, a pripadnici romske nacionalne manjine su uključeni i u savjete mjesnih zajednica u Centu, Kiseljaku, Krekaii Mosniku.

U nastavku teksta je dat napredak po pojedinačnim oblastima koji je postignut provedbom Akcionog plan za Rome grada Tuzle za period 2018-2021 godine.

Zapošljavanje: Implemenatirano više projekata za osnaživanje i osposobljavanje Roma i Romkinja i kroz ove projekte obuhvaćeno je više od 150 mladih. Nadalje, podaci pokazuju da je pokrenut jedan obrt i da je sedam Romkinja pokrenulo male biznise. U toku implementacije Akcionog plana napravljen je priručnik/vodič za aktivno traženje posla kako bi se unaprijedila znanja Roma i Romkinja o pisanju biografija, te pripreme i samog odlaska na razgovor za posao. U izvještajnom periodu je održano 12 radionica za razvoj životnih vještina većinom u naselju Kiseljak, te je zahvaljujući ovoj podršci 30 mladih Roma uspješno završilo cikluse radionica i dodatno razvilo životne vještine

Stambeno zbrinjavanje: U toku implementacije Akcionog Plana za Rome kroz razne aktivnosti koje su provodile romske nevladine organizacije, u suradnji sa nadležnim organima, Gradom Tuzla, 2.300 Roma i Romkinja je informisano o mogućnostima legalizacije bespravno izgrađenih stambenih objekata i o

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

urbanizaciji naselja u kojima žive. Utvrđeno je stvarno stanje i potrebe u pogledu stambenog zbrinjavanja i komunalne infrastrukture u naseljima gdje većinski žive Romi, te je dopunjena i ažurirana postojeća baza podataka o stanju i potrebama stambene i komunalne infrastrukture u romskim naseljima.

U 2021. godine provdeneo je terensko istraživanje u 8 opština na području Bosne i Hercegovine uključujući i grad Tuzlu, a rezultati ovog istraživanja pokazuju da jedna trećina Roma i Romkinja koji žive u bespravno izgrađenim kućama/zgradama kao razlog za ne pokretanje postupka legalizacije navodi neinformisanost i ne znanje o proceduri i nepoznavanje prednosti uknjižbe imovine. U toku perioda implementacije Lokalnog Akcionog plana za Rome realizovani su sljedeći projekti: sanacija puta sa kanalizacionom mrežom u naselju Krojčica, sanacija puta u ulici Srebrenička, a pored ovoga su realizovane aktivnosti na proširenju mreže javne rasvjete. Kroz projektne aktivnosti romskih nevladinih organizacija sanirano je dječije igralište i sportski terena u mjesnoj zajednice Kiseljak.

Zdravstvena i socijalna zaštita: Grad Tuzla ulaže velike napore u ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu Roma i Romkinja, tako da po zadnjim pokazateljima 95% romskih porodica ima zdravstveno osiguranje, a utvrđeno je da 5% romskih porodica nije iskazalo potrebu za zdravstvenim osiguranjem. Kroz implementaciju Akcionog plana pokrenut je niz aktivnosti kako bi se olakšao pristup zdravstvenoj zaštiti djeci u dobi od 0 do 18 godina koja nisu zdravstveno osigurana. U prethodnom periodu je urađeno mnogo na edukaciji romskih predstavnika o pitanjima zdravih životnih navika i ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu i obavljeno je niz preventivnih zdravstvenih pregleda za 117 žena je 28 muškaraca, dok je urađeno i niz sistematskih pregleda za djecu. Nadalje, završeno je mapiranje socijalnog stanja i socijalnih potreba domaćinstava u romskom naselju Kiseljak gdje je anketirano 70 domaćinstava, a prikupljeni su podaci o radnom statusu, korištenju prava na zdravstvenu zaštitu, socijalnu zaštitu, boračko-invalidsku zaštitu, podaci o stambenim uslovima i migracijama. Svi prikupljeni podaci su uneseni u elektronsku bazu podataka koja je posebno kreirana za ove namjene i nalazi se u Centru za socijalni rad Tuzla.

Obrazovanje: Kroz implementaciju Akcionog plana za Rome za preko 166 romskih učenika/ca u osnovnim i srednjim školama obezbjeđen kompletan školski pribor, odjeća i obuća, a kroz implementaciju projekata koje je finansirao i Grad Tuzla isplaćene su stipendije za 191 učenika/ce romske nacionalnosti koji žive na području Tuzle. Pored toga, za svu romsku djecu korisnike aktivnosti podrške školskom sistemu obezbjeđen je kompletan školski pribor te ruksaci za učenike prvog razreda osnovne škole. U periodu od 2018. do 2021 godine obezbjeđen je 401 komplet školskog pribora za najugroženije romske učenike na području grada Tuzla. U Dnevnom centru za djecu u riziku i na terenskim lokacijama u romskom naselju Kiseljak i kolektivnom naselju Mihatovići, realizovane su informativno-edukativne radionice sa romskim roditeljima na temu promocije važnosti obrazovanja romske djece, a roditelji su informisani o obavezi i načinu upisa djece u prvi razred osnovne škole.

Svi gore navedeni podaci i aktivnosti jasno ukazuju na to da je postignut znatan napredak u svim oblastima obuhvaćenim Akcionim Planom za Rome grada Tuzle 2018-2021. Međutim, po zadnjim pokazateljima je evidentno da je potrebno dodatno raditi na unapređenju položaja Roma i Romkinja u Tuzli, a u prilog tome idu i posljednji podaci dobiveni od nadležnih vlasti, a koji jasno pokazuju da 1.000 romskih porodica još uvijek čeka na unapređenje prateće komunalne infrastrukture. Iskazani podaci ukazuju da su još uvijek pojedinci i čitave porodice na margini društva i spriječeni da u punom kapacitetu učestvuju u ekonomskim, društvenim i kulturnim tokovima, prije svega zbog siromaštva i/ili nedostatka osnovnog znanja i mogućnosti za obrazovanje i zaposlenje.

Nadalje potrebno je istaći da se problemi sa kojima su suočene romske porodice rješavaju u lolanoj zajednici. Ovu činjenicu su prepoznali sve međunarodne organizacije, pa je stoga potrebno donijeti starteške dokumente na lokalnom nivou kako bi se u narednom periodu na osnovu ovih dokumenta mogla povlačiti

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

sredstva stranih i domaćih donatora vezana za rješavanje problema Roma i Romkinja u BiH. Novi Akcion Plan je u potpunosti usklađen sa Akcionim planom za društvenu inkluziju Roma i Romkinja za period 2021-2025 koji je usvojem na državnom nivou, pa tako i budžet ovog Akcionog plana je programski planiran.

NORMATIVNI OKVIR ZA INKLUZIJU ROMA

“Saglasno ciljevima proširenja EVROPSKE UNIJE u okviru procesa pridruživanja Bosne i Hercegovine, Bosnia i Hercegovina je izradila i usvojila Akcioni plan Bosne i Hercegovine za društvenu inkluziju Roma i Romkinja za 2021-2025 (u daljem tekstu: APIR BiH 21/25). Ovaj plan predstavlja konkretan iskorak ka usklađivanju važećih politika za Rome i Romkinje, a njime se i u najvećoj mogućoj mjeri postavljene strateški ciljevi i mjere harmoniziraju sa Deklaracijom partnera Zapadnog Balkana o integraciji Roma/kinja u sklopu procesa proširenja Evropske unije (u daljem tekstu: Deklaracija iz Poznana) i Strateškim okvirom EU za ravnopravnost, uključivanje i učestvovanje Roma za period 2020-2030“¹.

Na osnovu Deklaracije iz Poznana i Strateškog okvira EU za ravnopravnost, inkluziju i uključivanje Roma APIR BiH 21/25 nadležne institucije u Bosni i Hercegovini imaju obavezu kao i ostale zemlje proširenja da osmisle strateške aktivnosti usmjerene na integraciju Roma. Deklaracijom iz Poznana u sklopu proširenja EU nadležne vlasti u narednom periodu obavezale su se na postizanje ciljeva u oblastima zapošljavanja, stanovanja, obrazovanja, zdravlja, civilne registracije, nediskriminacije, uspostavi formalnih kanala i mehanizama za zajedničko uključivanje lokalnih vlasti i romskih zajednica u formuliranje politika, donošenje odluka, implementaciju i praćenje napora poduzetih da se dostignu ciljevi iz Deklaracije.

Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je 2 jula 2019. godine odobrilo Deklaraciju iz Poznana i prihvatila da intenzivira proces integriranja Roma u Bosni i Hercegovini sve do okončanja procesa integracije u EU. Prihvatanjem Deklaracije iz Poznana Bosna i Hercegovina nastavlja napore u integraciji Roma u Bosni i Hercegovini, kako na regionalnom tako i na lokalnom nivou, s ciljem da se udruže naponi svih nivoa vlasti, a posebno lokalnih vlasti, i drugih organizacija civilnog društva i romskih udruženja.

Na osnovu navedenog, APIR BiH 21/25 je kreiran s ciljem da se u narednom periodu do 2025 godine u značajnoj mjeri realiziraju postavljene ciljevi u saradnji sa svim nadležnim institucijama nastojeći dostići maksimalnu usklađenost ovog procesa sa procesima u EU do 2030 godine, tako da će planirane aktivnosti biti nastavljene zavisno od potreba Roma do 2030.

Osim Deklaracije iz Poznana, aktivnosti koje će biti navadene u Akcionom Planu za Rome i Romkinje grada Tuzle će uzeti u obzir odredbe Zakona za zaštitu prava nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH, broj 12/2003), Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina FBiH, Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 32/10) i Zakona o zabrani diskriminacije BiH („Službeno glasnik BiH“ broj 59/09 i 66/16).

¹ Akcioni Plan Bosne i Hercegovine za društvenu inkluziju Roma i Romkinja za period 2021-2025

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

Osim navednih dokumenata za položaj i prava Roma važni su i ostali zakoni koji se odnose na oblasti zapošljavanja, stanovanja, zdravstvene i socijalne zaštite, a koji su, zavisno od ustavnih nadležnosti, doneseni na nivou entiteta i kantona.

Bitno je istaći da usvojena Strategiju Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma je dugoročno primjenljiva, jer sadrži osnovna načela za poboljšanje položaja manjina u Bosni i Hercegovini i zasnovana je na međunarodnim standardima koje je preuzela Bosna i Hercegovina.

Grad Tuzla je usvojio Akcioni Plan za Rome grada Tuzla za period 2018-2021. godine te je potrebno usvojiti novi Akcioni plan za period 2023-2026 koji će biti usklađen sa APIR BiH 21/25.

METODOLOGIJA IZRADE

A. Pored prethodno naznačenog normativnog okvira, osnovu za izradu Akcionog plana za Rome i Romkinje Grada Tuzle 2023-2026 (u daljem tekstu Akcioni plan) čine:

- (1) Strategija Bosne i Hercegovine za rješavanje pitanja Roma u Bosni i Hercegovini.
- (2) Prethodni pokazatelji o provedbi Akcionog Plana za Rome grada Tuzle 2018-2021.

B. Pokazatelji o potrebama Roma za 2020. godinu koju je u svrhu izrade APIR BiH 21/25 prikupilo Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice i koje se odnose na potrebe Roma i Romkinja u gradu Tuzli. U svrhu izrade Akcionog plana korišteni su sljedeći podaci:

- (1) Opći pokazatelj- procjena broja Roma i Romkinja u stanju potrebe, pokazatelj dostavljene od strane grada Tuzle²:

- 800 romskih porodica (4.000 osoba)
- U stanju potrebe se nalazi 700 djece do 5 godina, 1.200 djece do 18 godina i 2.100 osoba iznad 18 godina

Potrebno je napomenuti da se ovi podaci razlikuju od podataka prikupljenih u toku popisa stanovništva 2013 godine. Ti podaci govore da je ukupan broj Roma u gradu Tuzli 1,007, a od toga broja je 521 muškarac i 486 žena.

(2) Zapošljavanje Roma: Od strane nadležnog Zavoda za zapošljavanje evidentirano je 450 nezaposlenih Roma za 2020 godinu u gradu Tuzli. Od ovog broja 250 muškaraca i 200 žena je evidentirano na Zavodu za zapošljavanje. Kvalifikacija i dokvalifikacija je potrebna za 400 osoba, a 300 osoba je izjavilo da bi prihvatilo bilo kakav posao.

(3) Stambeno zbrinjavanje: Na osnovu prikupljenih podataka 1.800 osoba u Tuzli je iskazalo određene potrebe vezane za stambeno zbrinjavanje. Od ovog broja potrebno je legalizirati oko 350 stambenih objekata, izgraditi 250 novih stambenih jedinica, poboljšati stambene uslove za 100 romskih porodica, te poboljšati infrastrukturu za 100 romskih porodica.

² Table sa svim podacima se nalazi u Aneksu I

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

(4) Zdravstvena i socijalna zaštita: Iako ne postoje pokazatelji o broju neosiguranih osobi iz zadnjeg izvještaja o Provedbi Akcionog Plana za Rome grada Tuzle 2018-2021 je evidentirano da je 95% Roma zdravstveno osigurano. Nadalje, podaci govore o tome da je stopa smrtnosti romske djece (dojenčadi) 24% dok je ovaj pokazatelj za stanovništvo 8%, stopa smrtnosti djece mlađe od 5 godina iznosi 27% u odnosu na 8% kod ukupnog stanovništva. Imunizacijom je obuhvaćeno samo 4% romske djece, a stopa obuhvata je 68% za ukupno stanovništvo. Stopa vezana za rano rađanje ukazuje da 31% romskih žena rađa prije 18 godine.³

(5) Obrazovanje: Prema podacima Grada Tuzle 700 romske djece u stanju socijalne potrebe je iskazalo potrebu za boravak u institucijama predškolskog i školskog odgoja, dok je za 1200 djece potrebno obezbijediti udžbenike i školski probor. Prema dostupnim podacima osnovnu školu pohađa 250 učenika, srednju oko 50 učenika, na fakultetima se trenutno nalazi 8 studenata, doke je situacija u predškolskim ustanovama zabrinjavajuća, pošto je samo 1% romske djece u vrtićima.

Isto tako je potrebno napomenuti da je Akcioni Plan izrađen uz podršku ROMACTED II - zajedničkog programa Evropske unije i Savjeta Evrope. Cilj ROMACTED II je da konsoliduje i uloži napora za poboljšanje integracije romske populacije u lokalnim zajednicama kroz pojačano učešće u kreiranju lokalne politike i sprovođenju lokalnih akcija. ROMACTED pomaže lokalnim vlastima da integrišu specifične dimenzije/mjere za Rome/kinje u redovne lokalne politike, akcione planove koji se odnose na ove politike, budžete i pružanje javnih usluga, poboljšavajući na taj način demokratsko učešće i osnaživanje lokalnih romskih zajednica. Imajući ovo u vidu sa Gradom Tuzla potpisan je Memorandum o suradnji koji jasno definiše pravce djelovanja.

STRATEŠKI CILJ ZA PERIOD 2023-2026

Unapređenje položaja i uključenosti Roma i Romkinja u društvene tokove u gradu Tuzli je dugoročni strateški cilj. Kako bi se ovaj cilj realizirao potrebno je raditi na unapređenju par oblasti koje su definirane Akcionim planom.

Kako bi se osigurala sveobuhvatnost i dugoročnost predloženih aktivnosti predviđeno je uključivanje velikog broja gradskih i kantonalnih institucija u provedbu Akcionog plana, poštujući njihovu ustavnu nadležnost i odgovornosti. Isto tako je važno svake godine usvojiti operativni plan za provođenje mjera i aktivnosti, koji će biti usklađen sa raspoloživim sredstvima kako bi se Akcioni plan mogao efikasno provesti.

INSTITUCIJE UKLJUČENE U PROVEDBU AKCIONOG PLANA 2023-2026

Kako bi se osigurao kontinuitet u dosadašnjim naporima koji su usmjereni na društvenu uključenost Roma/kinja, uzimajući u obzir prethodno navedene strateške i planske dokumente te prikupljene pokazatelje, Grad Tuzla je utvrdio dugoročni strateški cilj kojim se nastoji:

„Unaprijediti položaj i uključenosti Roma i Romkinja u društvene tokove u gradu Tuzli”

³ Akcion plan Bosne i Hercegovine za inkluziju Roma i Romkinja za period 2021-2025

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

Kako bi se osiguralo provođenje ovog sveobuhvatnog i dugoročnog cilja, predviđa se uključivanje svih službi u gradu Tuzli i drugih javnih institucija uz podršku nadležnih ministarstava Tuzlanskog kantona, Federacije Bosne i Hercegovine i države Bosne i Hercegovine, i to prema njihovim nadležnostima i odgovornostima. U provođenje Akcionog plana 2023-2026 grada Tuzle prema navedenoj shemi uključeni su:

Predstavničko tijelo:	Partneri u implemntaciji:
1. Gradsko vijeće Tuzle 2. Komisija za zaštitu prava nacionalnih manjina (usvajaju strateške i razvojne dokumnete Grada Tuzle i prate njihovu implementaciju te razmatraju izvještaje o napretku u njihovoj realizaciji	1. Služba za zapošljavanje TK- Biro Tuzla 2. Zavod za zapošljavanje FBIH 3. Policijska uprava 4. Dom zdravlja „Mustafa Šehović“ 5. Ministarstvo obrazovanja i nauke TK 6. Pedagoški zavod TK 7. JU Centar za socijalni rad 8. JU Centar za kulturu 9. Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoline TK 10. Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratka TK 11. Ministarstvo zdravstva TK 12. Zavod zdravstvenog osiguranja 13. UKC Tuzla
Mandat odlučivanja:	
1. Gradsko vijeće Tuzle <ul style="list-style-type: none"> • Usvajanje budžeta • Donošenje dokumenta iz nadležnosti Grada Tuzla 2. Gradonačelnik <ul style="list-style-type: none"> • koordinirajuća funkcija • administrativna podrška • operativna podrška • prikupljanje podataka 3. Pomoćnik načelnika Služba za kulturu, sport, mlade i socijalnu zaštitu: <ul style="list-style-type: none"> • Prati stanje i provodi utvrđenu politiku, izvršava i obezbjeđuje izvršavanje zakona, drugih propisa i općih akata u oblasti kulture, sporta, mladih, socijalne i zdravstvene zaštite, brige o starima, javnog informiranja, i drugih oblasti iz svoje nadležnosti • rješava u upravnim stvarima iz okvira svoje nadležnosti, vodi propisanu službenu evidenciju i izdaje uvjerenja o činjenicama na osnovu tih evidencija, • vrši upravne i druge stručne poslove koji se odnose na ostvarivanje prava na proširene oblike socijalne pomoći, obavezno zdravstveno osiguranje neosiguranih osoba, dodjelu nagrada učenicima, studentima 	
Mandat provođenja:	
Gradonačelnik i nadležne službe Grada Tuzle :	<p>Napomena: <i>U skladu sa ciljevima utvrđenim u Akcionom planu Bosne i Hercegovine za društvenu uključenost Roma i Romkinja 2021 -2025. koji je usvojen Odlukom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj 40/22) u podršku implementacije Akcionog plana 2023-2026 Grada Tuzle uključeno je i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, kroz dodjelu grantova iz budžeta BiH, te kroz kreiranje i zajedničko provođenje međunarodnih i regionalnih projekata i kroz realizaciju IPA sredstava namjenjenih društvenoj uključenosti Roma koje odobri Evropska Unija .</i></p>

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

<ul style="list-style-type: none"> • koordinirajuća funkcija • upravljanje budžetom prema utvrđenim kriterijima • formiranje stručnih grupa/tijela i upravljanje njima • praćenje provođenja (izvještavanje) • saradnja s partnerima • rješavanje u upravnim stvarima iz okvira svoje nadležnosti 	
---	--

1. PLAN REALIZACIJE STRATEŠKIH CILJEVA ZA PERIOD 2023-2026

Plan realizacije dugoročnog cilja: **Unapređenje položaja i uključenosti Roma i Romkinja u društvene tokove grada Tuzle**, realizovaće se provođenjem 5 ciljeva. Prvi cilj je **horizontalni cilj** koji se odnosi na više područja: jačanje institucionalnih kapaciteta Grada Tuzle i romskih nevladinih organizacija s ciljem rješavanja problema u romskim zajednicama i uspostavom bolje suradnje između organizacija civilnog društva.

Preostala 4 cilja su **programski ciljevi** koji se odnose se na poboljšanje zapošljavanja Roma i Romkinja, unapređenje dostupnosti i poboljšanje kvaliteta zdravstvene i socijalne zaštite, poboljšanje uslova stanovanja i unapređenje obuhvata obrazovanjem.

Cilj 1: Jačanje institucionalnih kapaciteta Grada Tuzle i romskih nevladinih organizacija s ciljem rješavanja problema u romskim zajednicama
Mjera 1: Ojačati kapacitet komisija Gradskog vijeća koje se bave pitanjima vezanim za romsku populaciju
Mjera 2: Unaprijediti saradnju između romskih nevladinih organizacija i drugih organizacija koje se bave romskom problematikom
Cilj 2: Unapređenje zapošljavanja i samozapošljavanja Roma i Romkinja
Mjera1: Poticanje zapošljavanja i zapošljivost Roma i Romkinja
Mjera 2: Poticanje zapošljavanja Roma i Romkinja u javnom sektoru
Cilj 3: Poboljšanje uslova stanovanja romske populacije u gradu Tuzli
Mjera 1: Pokretanje i ubrzavanje procesa legalizacije neformalnih romskih naselja
Mjera 2: Poboljšavanje stambenih uslova u neuslovnim stambenim jedinicama u kojima žive Romi i Romkinje
Mjera 3: Informisanje Roma i Romkinja o socijalnom stanovanju
Mjera 4: Poboljšavanje infrastrukturnih uslova stanovanja u romskim naseljima
Cilj 4: Unapređenje dostupnosti i poboljšanje kvaliteta zdravstvene i socijalne zaštite za pripadnike/ce romske populacije
Mjera 1: Jačanje kapaciteta romskih predstavnika s ciljem unapređenja zdravlja Roma i Romkinja

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

Mjera 2: Smanjenje faktora rizika za različita oboljenja u romskoj populaciji
Mjera 3: Uspostavljanje sistema prevencije nasilja u porodici i unaprjeđenje rada na prevenciji vezanoj za sklapanja ranih dječijih brakova
Mjera 4: Uspostavljanje efikasnog sistema pružanja socijalne zaštite romskim porodicama
Mjera 5: Unaprjeđenje sistema usmjerenog na borbu protiv trgovine ljudima
Cilj 5: Poboljšanje obuhvata obrazovanja Roma i Romkinja i očuvanje romskog jezika, kulture i tradicije
Mjera 1: Identifikacija razvojnih i obrazovnih potreba predškolske djece i povećanje broja djece u predškolskim ustanovama
Mjera 2: Povećanje broj učenika i studenata u osnovnim, srednjim školama i fakultetima
Mjera 3: Iniciranje aktivnosti na promociji romske kulture, tradicije i uvođenju romskog jezika u škole
Mjera 4: Podizanje svijesti o zabrani diskriminacije u školama i drugim javnim institucijama
Mjere 5: Iniciranje aktivnosti na uspostavi Centra za promociju kulture i tradicije Roma i Romkinja

REKAPITULACIJA SREDSTAVA POTREBNIH ZA REALIZACIJU STRATEŠKIH CILJEVA

PROCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA REALIZACIJU SEKTORSKIH STRATEŠKIH CILJEVA AKCIONOG PLANA 2023-2026 GRADA TUZLE

Sektorski strateški cilj	Cilj 1. Jačanje institucionalnih kapaciteta Grada Tuzle i romskih organizacija	Cilj 2. Unapređenje zapošljavanja i samozapošljavanja Roma i Romkinja	Cilj 3. Poboljšanje uslova stanovanja Roma i Romkinja	Cilj 4. Unapređenje dostupnosti i poboljšanje kvaliteta zdravstvene i socijalne zaštite Roma i Romkinja	Cilj 5. Poboljšanje obuhvata obrazovanja Roma i Romkinja	Ukupno svi ciljevi
Opis troška:	1	2	3	4	5	1+2+3+4+5
Procjena ukupnih potrebnih sredstava Akcionog plana 2023-2026	20.800 KM	150.000 KM	84.800 KM	181.200 KM	481.600 KM	918.400 KM

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

Procjena potrebnih sredstava za provedbu na godišnjem nivou (1/4)	5.200 KM	37.500 KM	21.200 KM	45.300 KM	120.400 KM	229.600 KM
Ukupna razlika – ukupna nedostajuća sredstva do 2026.	14.000 KM	90.500 KM	41.000 KM	162.600 KM	412.200 KM	720.300 KM
Nedostajuća sredstva za period do 2026. na godišnjem nivou (1/4)	3.500 KM	22.625 KM	10.250 KM	40.650 KM	103.050 KM	180.075 KM
Procjena sredstava za provedbu Akcionog plana koje se do 2026. osiguravaju iz budžeta Grada	6.800 KM	59.500 KM	43.800 KM	18.600 KM	69.400 KM	198.100 KM
Procjena potrebnih sredstava za provedbu Akcionog plana 2023-2026 na godišnjem nivou iz budžeta Grada (1/4)	1.700 KM	14.875 KM	10.950 KM	4.650 KM	17.350 KM	49.525 KM
Procjena doprinosa ostalih donatora i organizacija civilnog društva (može se ažurirati svake godine)						

CILJ 1-HORIZONTALNI CILJ

CILJ 1: JAČANJE INSTITUCIONALNIH KAPACITETA GRADA TUZLE I ROMSKIH NEVLADINIH ORGANIZACIJA S CILJEM RJEŠAVANJA PROBLEMA U ROMSKIM ZAJDENICAMA							
Mjera 1	Ojačati kapacitet komisija Gradskog vijeća Tuzle koje se bave pitanjima vezanim za romsku populaciju	Godisnja procjena sredstava		ROK REALIZACIJE			
		Tuzla	Ostali	2023	2024	2025	2026
Aktivnost 1	Osnažiti kapacitet članova komisija koje se bave rješavanjem pitanja od važnosti za romsku populaciju	500 KM	0 KM	X	X	X	X

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

Aktivnost 2	Osnažiti suradnju između komisija Gradskog vijeća, a bave se pitanjima ravnopravnosti spolova, stambenim pitanjima, mladim, obrazovanjem, ljudskih prava i ekonomskim odnosima			500 KM	0 KM	X	X	X	X
Aktivnost 3	Unaprijediti rad nadležnih komisija kroz pružanje stručne podrške			500 KM	0 KM	X	X	X	X
Izveštajna institucija:	Služba za kulturu, sport, mlade i socijalnu zaštitu	Nadležna Institucija:	Grad Tuzla, komisije Gradskog vijeća	Institucije/organiz. koje saraduju:		Nadležna kantonalna ministarstva, Grad Tuzla, romske nevladine organizacije			
Opis problema:	Provedbom Akcionog plana 2018-2021 postignut je napredak u smislu uključenja romskih predstavnika u komisije koje se bave pitanjima vezanim za Rome. Gradska uprava je kroz uspostavu Službe za sport, mlade i socijalnu zaštitu uspostavila i dodatni mehanizam za unapređenje položaja nacionalnih manjina. Bez obzira na sve ove napore potrebno je dosadašnju suradnju između već uspostavljenih komisija/tijela unaprijediti kako bi se identifikovani problemi efikasnije rješavali.								
Šta će se promijeniti:	Primarni cilj je poboljšanje sistema koordinacije i razmjene informacija između već uspostavljenih komisija/tijela. Razmjena informacija predstavlja polaznu osnovu za utvrđivanje prioriteta za rješavanje identifikovanih problema u romskim zajednicama. Imajući u vidu da se pitanjima koja su važna za integraciju i uključivanje Roma i Romkinja u gradu Tuzli bavi niz komisija kroz implementaciju četiri navedene aktivnosti, uspostaviće se mehanizam koordinacije i suradnje koji će doprinjet boljoj implementaciji Akcionog plana i lakšem rješavanju problema u romskim zajednicama. S ciljem iznalaženja efikasnih rješenja za identifikovane probleme romske nevladine organizacije će se aktivno uključiti u ove aktivnosti.								
Indikatori:	1. Broj tematskih obuka/stručnih sastanaka za članove tijela/komisija koja se bave pitanjima Roma i broj članova koja su obuhvaćena obukama 2. Broj podnesenih zajedničkih inicijativa koje se odnose na rješavanje problema u romskim zajednicama; 3. Broj inicijativa koje se odnose na efikasniju suradnju između različitih komisija.								

Mjera 2	Unaprjeđenje saradnje između romskih nevladinih organizacija i drugih organizacija koje se bave romskom problematikom	Godisnja procjena sredstava		ROK REALIZACIJE			
		Tuzla	Ostali	2023	2024	2025	2026
Aktivnost 1	Uspostaviti redovne sastanke i sistem razmjene informacija između aktivnih romskih organizacija i drugih organizacija koj se bave romskom problematikom u Tuzli	0 KM	1.000 KM	X	X	X	X

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

Aktivnost 2	Uspostaviti mehanizme zajedničkog djelovanje romskih nevladinih organizacija i drugih organizacija koje se bave romskom problematikom ciljem efikasnijeg rješavanja identifikovanih problema			200 KM	0 KM	X	X	X	X
Aktivnost 3	Poboljšati participaciju mladih Roma i Romkinja u svim komisijama/tijelima koje se bave romskim pitanjima			0 KM	0 KM	X	X	X	X
Aktivnost 4	Organizovati tematske sastanke sa predstavnicima romske populacije			0 KM	2.500 KM	X	X	X	X
Izveštajna institucija:	Komisija za zaštitu prava nacionalnih manjina	Nadležna Institucija:	Gradska uprava Komisija za nacionalne manjine, Komisija za mlade	Institucije/ organi. koje saraduju:	Evropska Unija, Vijeće Evrope, OSCE				
Opis problema:	U Tuzli djeluje veliki broj romskih nevladinih organizacija koje rade na poboljšanju položaja Roma i Romkinja, kao i na provedbi aktivnosti definisani u Akcionom planu. No, bez obzira na ovu činjenicu ne postoji kontinuirana suradnja između predstavnika romskih nevladinih organizacija i drugih organizacija koje se bave romskom problematikom, što dodatno otežava rješavanje problema s kojima se Romi suočavaju u svakodnevnom životu.								
Šta će se promijeniti:	Realizacijom planiranih aktivnosti poboljšava se suradnja između romskih nevladinih organizacija i drugih organizacija koje se bave romskom problematikom i osigurava se bolja uključenost mladih Roma i Romkinja u rad romskih nevladinih organizacija. Dodatno se poboljšava razmjena informacija sa romskim zajednicama u Tuzli i poboljšava se suradnja između romskih nevladinih organizacija, drugim organizacija koje se bave romskom problematikom i romskih zajednica, što nadalje omogućava lakše rješavanje identifikovanih problema.								
Indikatori:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Broj organiziranih sastanaka sa predstavnicima romskih zajednica 2. Broj sastanaka održanih između romskih nevladinih organizacija 3. Broj podnesenih zajedničkih inicijativa za rješavanje problema u romskim zajednicama 								

FINANSIJSKI PLAN – CILJ 1.

(1) Polazna vrijednost za period 2023–2026.		(2) Ciljana vrijednost za period 2023–2026.		(3) Nedostajuća sredstva prema iskazanim potrebama	(4) Sredstva planirana Lokalnim Akcionim planom za Rome Tuzla 2023–2026.				
Mjere 1+2		Mjere 1+2		Mjere 1+2	Valuta: BAM	2023.	2024.	2025.	2026.
20.800 KM	20.800	20.800 KM	20.800	14.000	Mjera 1	1.500	1.500	1.500	1.500
					Mjera 2	3.700	3.700	3.700	3.700

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

Ukupno KM	20.800	Ukupno KM	20.800	14.000				
Godišnje KM	5.200	Ukupno KM	5.200	3.500				
Aktivnosti za koje nedostaju sredstva:			Mjera 2 – aktivnost 1. USPOSTAVITI REDOVNE SASTANKE I SISTEM RAZMJENE INFORMACIJA IZMEĐU NVO-ova, Mjera 2 – aktivnost 4. ORANIZOVATI TEMATSKE SASTANKE SA PREDSTAVNICIMA ROMSKE POPULACIJE, Nedostajuća sredstva će se osigurati iz drugih donatorskih programa i sredstava međunarodnih organizacija					
Iznosi nedostajućih sredstava			Mjera 2 – Aktivnost 1: godišnje 1.000 KM Mjera 2 – Aktivnost 4: godišnje 2.500 KM					

CILJ 2- ZAPOŠLJAVANJE ROMA I ROMKINJA							
CILJ 2	UNAPREĐENJE ZAPOŠLJAVANJA I SAMOZAPOŠLJAVANJA ROMA I ROMKINJA						
Mjera 1	Poticanje zapošljavanja i zapošljivost Roma i Romkinja	Godisnja procjena sredstava		ROK REALIZACIJE			
		Tuzla	Ostali	2023	2024	2025	2026
Aktivnost 1	Izraditi analizu kvalifikacione strukture Roma prijavljenih na Službi za zapošljavanje sa preporukama	500 KM	500 KM	X			
Aktivnost 2	Subvencionirati programe prekvalifikacije i/ili dokvalifikacije Roma i Romkinja na osnovu analize kvalifikacione strukture	4.000 KM	12.000 KM	X	X	X	X
Aktivnost 3	Organizovati obuke za Rome i Romkinje vezane za aktivno traženje posla i pokretanje malih biznisa	500 KM	7.500 KM	X	X	X	X
Mjera 2	Poticanje zapošljavanja Roma i Romkinja u javnom sektoru						
Aktivnost 1	Sačiniti analizu o zaposlenosti Roma i Romkinja u javnom sektoru sa potrebama za zapošljavanje	1.000 KM	0 KM	X			
Aktivnost 2	Poticati javni sektor za korištenje dostupnih grant sredstava za zapošljavanje Roma i Romkinja	0 KM	1.000 KM	X	X	X	X
Aktivnost 3	Omogućiti obavljanje pripravničkog staža za mlade Rome i Romkinje u javnim institucijama i preduzećima u Tuzli	5.000 KM	5.000 KM	X	X	X	X
Aktivnost 4	U budžetu Grada Tuzle osigurati sredstva za subvencioniranje zapošljavanja Roma i Romkinja	5.000 KM	0 KM	X	X	X	X

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

Izvještajna institucija	Služba za ekonomski razvoj, poduzetništvo i poljoprivredu	Nadležne institucije:	Služba za zapošljavanje, Gradska uprava	Organizacije koje saraduju:	Nevladine organizacije, EU, Udruženje poslodavaca TK, Privredna komora TK, Ministarstvo privrede TK
Opis problema:	<p>Prema dostupnim podacima trenutno je 450 osoba romske nacionalne pripadnosti prijavljeno na Službi za zapošljavanje (250 muškaraca i 200 žena). Za prekvalifikaciju i/ili dokvalifikaciju je registrovano 400 osoba, dok je 300 osoba izjavilo da bi prihvatilo bilo kakav posao. Svi ovi podaci ukazuju da je potrebno uložiti dodatne napore kakvo bi se poboljšala kvalifikaciona struktura Roma, jer po dostupnim podacima 88% Roma prijavljenih na zavode nemaju kvalifikaciju, a u odnosu na spol 45% su nezaposlene žene. Kada je u pitanju dob najveći procenat odnosi se na osobe od 25 godina do 44 godine starosti, s tim da je uočljivo visoka stopa nezaposlenosti mladih osoba. Kroz implementaciju prethodnog Akcionog plana implemenatirano više projekata za osnaživanje i osposobljavanje Roma i Romkinja i kroz različite projekte obuhvaćeno je više od 150 mladih Roma i Romkinja. Nadalje, podaci pokazuju da je pokrenut jedan obrt i da je sedam Romkinja pokrenulo male biznise. Međutim sve ove aktivnosti su relizirane kroz projekte dok nije bilo sistematskog pristupa koji bi doveo do veće uposlenosti Roma i Romkinja.</p>				
Šta će se promijeniti:	<p>Provedbom navedenih aktivnosti će se uspostaviti sistem prikupljanja i praćenja pokazatelja o kvalifikacionoj strukturi nezaposlenih Roma i potaknuti njihovu prekvalifikaciju i dokvalifikaciju. Isto tako će se smanjiti broj Roma na evidencijama zavoda za zapošljavanje i povećati procenat Roma i Romkinja zaposlenih u javnom sektoru.</p>				
Indikatori:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Broj osoba koje su dobile subvenciju za prekvalifikacije i/ili dokvalifikacije. 2. Sačinjena analiza o zaposlenosti Roma i Romkinja u javnom sektoru; 3. Broj izrađenih i usvojenih inicijativa za zapošljavanje Roma i Romkinja 4. Broj Roma i Romkinja koji su prošli obuke i stekli vještine za traženje posla i pokretanje malih bizni 5. Broj Roma i Romkinja koje su pokrenule male biznise; 6. Broj prekvalifikovanih i dokvalifikovanih Roma i Romkinja u nadležnim institucijama za obrazovanje odraslih; 7. Broj Roma i Romkinja koje u prošli pripravnički staž; 				

FINANSIJSKI PLAN – CILJ 2.

(1) Polazna vrijednost za period 2023–2026.		(2) Ciljana vrijednost za period 2023–2026.		(3) Nedostajuća sredstva prema iskazanim potrebama	(4) Sredstva planirana Lokalnim Akcionim planom za Rome Tuzla 2023–2026.				
Mjere 1+2		Mjere 1+2		Mjere 1+2	Valuta: BAM	2023.	2024.	2025.	2026.
150.000 KM	150.000	150.000 KM	150.000	90.500	Mjera 1	32.000	25.000	25.000	25.000
					Mjera 2	37.000	30.000	30.000	30.000

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

Ukupno KM	150.000	Ukupno KM	150.000	90.500				
Godišnje KM	37.500	Ukupno KM	37.500	22.625				
Aktivnosti za koje nedostaju sredstva:		Mjera 1 – aktivnost 1. IZRADITI ANALIZU KVALIFIKACIONE STRUKTURE ROMA PRIJAVLJENIH U SLUŽBI ZA ZAPOŠLJAVANJE SA PREPORUKAMA; .Mjera 1 – aktivnost 2. SUBVENCIONIRATI PROGRAME PREKVALIFIKACIJE I/ILI DOKVALIFIKACIJE ROMA I ROMKINJA NA OSNOVU ANALIZE KVALIFIKACIONE STRUKTURE; Mjera 1 – aktivnost 3. ORGANIZOVATI OBUKE ZA ROME I ROMKINJE VEZANO ZA AKTIVNO TRAŽENJE POSLA I POKRETANJE MALIH BIZNISA; Mjera 2 – aktivnost 2. POTICATI JAVNI SEKTOR ZA KORIŠTENJE GRANT SREDSTAVA ZA ZAPOŠLJAVANJE ROMA I ROMKINJA; Mjera 2 – aktivnost 3. OMOGUĆITI OBAVLJANJE PRIPRAVNIČKOG STAŽA ZA MLADE ROME I ROMKINJE U JAVNIM INSTITUCIJAMA I PREDUZEĆIMA GRADA TUZLE, Nedostajuća sredstva će se osigurati preko Zavoda za zapošljavanje(kanton/FBIH) ili iz drugog donatorskog programa;						
Iznosi nedostajućih sredstava		Mjera 1 – Aktivnost 1: godišnje 500 KM Mjera 1 – Aktivnost 2: godišnje 8.000 KM Mjera 1 – Aktivnost 3: godišnje 6.500 KM Mjera 2 – Aktivnost 2: godišnje 3.000 KM Mjera 2 – Aktivnost 3: godišnje 5.000 KM						

CILJ 3-STANOVANJE ROMA I ROMKINJA								
CILJ 3 POBOLJŠANJE USLOVA STANOVANJA ROMSKE POPULACIJE U GRADU TUZLI								
Mjera 1	Pokretanje i ubrzavanje procesa legalizacije neformalnih naselja gdje stanuju Romi i Romkinje	Godisnja procjena sredstava		ROK REALIZACIJE				
		Tuzla	Ostali	2023	2024	2025	2026	
Aktivnost 1	Ažurirati postojeće podatke o naseljima u kojima žive Romi i Romkinje uključujući i pokazatelje o stanju infrastrukture, okoliša i drugi neophodnih životnih uslova	500 KM	0 KM	X	X	X	X	
Aktivnost 2	Donjeti regulacione planove u skladu sa dostupnim podacima	0 KM	0 KM	X	X	X	X	
Aktivnost 3	Aplicirati na projekte koje se tiču legalizacije nelegalno izgrađenih objekata u kojima žive romske porodice	0 KM	0 KM	X	X	X	X	
Mjera 2	Poboljšavanje stambenih uslove u neuslovnim stambenim jedinicama							
Aktivnost 1	Donijeti jasne smjernice o sanaciji i rekonstrukciji stambenih objekata	600 KM	0 KM	X				

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

Aktivnost 2	Aplicirati na projekte koje se tiču sanacije i rekonstrukcije stambenih objekata u vlasništvu Roma			0 KM	0 KM	X	X	X	X
Aktivnost 3	Objaviti javni poziv sa jasnim kriterijima za dodjelu grant sredstava za sanaciju i rekonstrukciju stambenih objekata po dodjeljenim projektima			0 KM	0 KM	X	X	X	X
Mjera 3	Informisanje Roma i Romkinja o socijalnom stanovanju								
Aktivnost 1	Upoznati predstavnike romske zajednice sa proojektima socijalnog stanovanje i animirati ih da se na tekve projekte prijave			0KM	500 KM	X	X		
Mjera 4	Poboljšavanje infrastrukturnih uslova stanovanja u romskim naseljima								
Aktivnost 1	Ažurirati bazu podataka o stanju i potrebama stambene i komunalne infrastrukture u naseljima u kojima žive Romi i Romkinje			300 KM	0 KM	X	X	X	X
Aktivnost 2	Osigurati sredstava u budžetu Grada Tuzle za sufinansiranje infrastrukturnih projekata (voda, struja, kanalizacija, pristupni putevi i dr.)			10.000 KM	10.000 KM	X	X	X	X
Izveštajna institucija	Nadležna služba Grada Tuzle	Nadležne institucije:	Grad Tuzla	Organizacije koje saraduju:	Kantonalno ministarstvo prostornog uređenja, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, EU, Međunarodne nevladine organizacije, OSCE,				
Opis problema:	Prema pokazateljima dobijenim od grada Tuzle, 350 <u>romskih porodica nalazi se u potrebi za legalizacijom nelegalno izgrađenih stambenih objekata</u> te je stoga u narednom periodu potrebno raditi na legalizaciji bespravno izgrađenih stambenih objekata, kako bi se ovaj broj smanjio. Pored ovoga potrebno je izgraditi nove stambene objekte za 200 romskih porodica i izvršiti sanaciju/rekonstrukciju 100 objekata koji su neuslovni i neispunjavanju minimum stambenih uslova. Uslovi u postojećim romskim naseljima su u takođe loši tako da je 100 romskih porodica u gradu Tuzli <u>iskazalo potrebu za sanacijom infrastrukture</u> kao što su pristupni putevi, kanalizacija, rasvjeta, vodovodna mreža, igrališta, formiranje adekvatnih odlagališta za otpada i sl. kako bi se poboljšao se kvalitet života romske populacije u gradu Tuzli .								
Šta će se promijeniti:	Provedbom navedenih aktivnosti Grad Tuzla će aktivno raditi na poboljšavanju uslova stanovanja za većinu romskih porodica, tako što će aktivno aplicirati na sve projekte koji su usmjereni na poboljšanje stambenih uslova i izgradnju novih stambenih jedinica. U kontinuitetu će se raditi na legalizaciji bespravno izgrađenih stambenih objekata kako bi se osigurala održivost ulaganja u postojeće stambene objekte koji se mogu legalizirati, i potakla izrada drugih projekata za trajno stambeno zbrinjavanje romskih porodica koje žive u neodgovarajućim uslovima stanovanja i čiji objekti se ne mogu legalizirati.								
INDIKATORI :	<ol style="list-style-type: none"> 1. Broj realiziranih infrastrukturnih projekata za poboljšanje uslova stanovanja (voda, struja, kanalizacija, pristupni putevi i dr.) u romskim naseljima 2. Usvojeni regulacioni planovi i smjerenice o sanaciji i rekonstrukciji stambenih objekata 3. Ažurirana baza podataka stanju i potrebama stambene i komunalne infrastrukture u naseljima u kojima žive Romi i Romkinje 								

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

--	--

FINANSIJSKI PLAN – CILJ 3.

(1) Polazna vrijednost za period 2023–2026.		(2) Ciljana vrijednost za period 2023–2026.		(3) Nedostajuća sredstva prema iskazanim potrebama	(4) Sredstva planirana Akcionim planom za Rome i Romkinje grada Tuzle 2023–2026.				
Mjere 1+2+3+4		Mjere 1+2+3+4		Mjere 1+2+3+4	Valuta: BAM	2023.	2024.	2025.	2026.
84.800 KM	84.800	84.800 KM	84.800	41.000	Mjera 1	15.800	15.500	15.500	15.500
					Mjera 2	10.900	10.300	10.300	10.300
Ukupno KM	84.800	Ukupno KM	84.800	41.000	Mjera 3	31.400	31.100	30.600	30.600
Godišnje KM	21.200	Ukupno KM	21.200	10.250	Mjera 4	20.313	20.313	20.313	20.313
Aktivnosti za koje nedostaju sredstva:				Mjera 3 – aktivnost 1. UPOZNATI PREDSTAVNIKE ROMSKE ZAJEDNICE SA PROJEKTIMA SOCIJALNOG STANOVANJA I ANIMIRATI IH DA SE NA TAKVE PROJEKTE PRIJAVE, Mjera 4 – aktivnost 2 OSIGURATI SREDSTVA U BUDŽETU GRADA TUZLE ZA SUFINANSIRANJE INFRASTRUKTURNIH PROJEKATA . Nedostajuća sredstva obezbjediti iz drugih donatorskih programa, putem grantova međunarodnih organizacija, putem granta Ministarstva za ljudska prava					
Iznosi nedostajućih sredstava				Mjera 3 – Aktivnost 1: godišnje 500 KM Mjera 4 – Aktivnost 2: godišnje 10.000 KM					

CILJ 4-ZDRAVSTVENA I SOCIJALNA ZAŠTITA ROMA I ROMKINJA

CILJ 4	UNAPREĐENJE DOSTUPNOSTI I POBOLJŠANJE KVALITETE ZDRAVSTVENE I SOCIJALNE ZAŠTITE ZA PRIPADNIKE/CE ROMSKE POPULACIJE		
Mjera 1		Godisnja procjena sredstava	ROK REALIZACIJE

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

	Jačanje kapaciteta romskih predstavnika s ciljem unapređenja zdravlja Roma i Romkinja	Tuzla	Ostali	2023	2024	2025	2026
Aktivnost 1	Jačati kapacitet romskih udruženja s ciljem promoviranja zdravih životnih navika kod romske populacije	0 KM	600 KM	X	X	X	X
Aktivnosti 2	Angažovati i osnaživati kapacitete romskih medijatora da identifikuju probleme u romskim zajednicama vezane za pristup zdravstvenoj zaštiti i predložiti mjere za rješavanje problema vezanih za ovo pitanje	2.000 KM	26.800 KM	X	X	X	X
Mjera 2	Smanjenje faktora rizika za različita oboljenja u romskoj populaciji						
Aktivnost 1	Provesti preventivne aktivnosti u romskim zajednicama u cilju: - prevencije zaraznih i nezaraznih bolesti; - unapređenja seksualnog i reproduktivnog zdravlja uključujući planiranje porodice ; - unapređenja oralnog zdravlja. - unapređenja zdravlja djece -imunizacije -bolestima ovisnosti -zdravim stilovima života	0 KM	1.300 KM	X	X	X	X
Aktivnost 2	Kreirati promotivno edukativni materijal vezan za važnost obavljanja preventivnih pregleda kao i za sve druge aktivnosti vezane za unapređenje zdravlja u romskim zajednicama	500 KM	0 KM	X			
Mjera 3	Uspostavljanje sistema prevencije nasilja u porodici i unaprjeđenje rada na prevenciji vezanoj za sklapanja ranih dječijih brakova						
Aktivnost 1	Kreirati i provesti programe prevencije nasilja u porodici - rad sa porodicama u romskoj zajednici od strane centra za mentalno zdravlje u saradnji sa centrima za socijalni rad i nadležnim policijskim upravama	150 KM	1.500 KM	X	X	X	X
Aktivnosti 2	Kreirati i provesti programe prevencije ranih dječijih brakova u suradnji sa nadležnim Centrom za socijalni rad, zdravstvenom ustanovom i nadležnim policijskim ustanovama	500 KM	1.500 KM	X	X	X	X
Aktivnost 3	Žrtvama nasilja u porodici obezbjediti svu neophodnu pomoć u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima	500 KM	1.500 KM	X	X	X	X

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

Aktivnost 4	Organizovati radionice o prevenciji, štetnosti i protupravnosti ranih dječijih brakova i prevenciji nasilja u porodici u romskim zajednicama			0 KM	2.000 KM	X	X	X	X
Mjera 4	Uspostavljanje efikasnog sistema pružanja socijalne zaštite romskim porodicama								
Aktivnost 1	Organizovati radionice u romskim naseljima o načinu ostvarivanju prava socijalne zaštite			500 KM	500 KM	X	X	X	X
Aktivnost 2	Kreirati promotivni materijal o pristupu i pravima iz domena socijalne zaštite			0 KM	200 KM	X	X	X	X
Aktivnost 3	Organizovati radionice za socijalne i stručne radnike u centru za socijalni rad s ciljem sprječavanja diskriminacije i smanjenja stereotipa o romskoj populaciji			250 KM	750 KM	X	X	X	X
Mjera 5	Unapređenje sistema usmjerenog na borbu protiv trgovine ljudima								
Aktivnost 1	Promovirati Smjernice za postupanje u slučajevima trgovine ljudima u BiH i Protokol za prevenciju i postupanje u slučajevima prosjačenja i drugih oblika eksploatacije djece u gradu Tuzla u romskim zajednicama			275 KM	0 KM	X	X	X	X
Aktivnost 2	Organizovati radionice sa predstavnicima romske populacije, policije i centara za socijalni rad s ciljem podizanja svijesti o borbi protiv trgovine ljudima			0 KM	2.000 KM	X	X	X	X
Aktivnost 3	Identifikovati probleme u sistemu pružanja pomoći žrtvama trgovine ljudima i raditi na njihovom otklanjanju			0 KM	2.000 KM	X	X	X	X
Izvještajna institucija	Služba za kulturu, sport, mlade i socijalnu zaštitu	Nadležne institucija	Zavodi za zdravstvenu zaštitu, Dom zdravlja, Centar za socijalni rad, nadležne policijske uprave	Organizacije koje saraduju:	Romske nevladine organizacije, Međunarodne organizacije, UNICEF				
Opis problema:	<p>Prema dostupnim podacima 95% Roma i Romkinja je zdravstveno osigurano u gradu Tuzli, dok samo 5% Roma nije osigurano. U gradu Tuzla je kroz implementaciju Akcionog plana pokrenut niz aktivnosti kako bi se olakšao pristup zdravstvenoj zaštiti djeci u dobi od 0 do 18 godina koja nisu zdravstveno osigurana. U prethodnom periodu je urađeno mnogo na edukaciji romskih predstavnika o pitanjima zdravih životnih navika i ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu, međutim potrebno je dodatno osnažiti kapacitete romskih nevladinih organizacija. Postojeći kapaciteti koji su izgrađeni kroz romske medijatore i njihov angažman u ovoj oblasti moraju biti dodatno osnaženi i iskorišteni na najbolji način.</p> <p>Nasilje nad ženama i djecom problem je koji je odavno rasprostranjen u Bosni Hercegovini, a nažalost u većini slučajeva se prihvata kao privatna porodična stvar. Teško je utvrditi obim prisutnosti nasilja, a jedan od razloga nalazi se u skrivenoj prirodi problema,</p>								

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

	<p>neprijavlivanju slučajeva nasilja nad ženama i djecom i neprepoznavanju oblika nasilja. Nadalje, sklapanje maloljetničkih brakova, kao jedan oblik trgovine ljudima, predstavlja povredu prava djece, ali se često tummači kao romska tradicija. Evidentno je da su romske žene najugroženija kategorija, jer najviše vremena provode kod kuće u neuslovnim objektima, ne posjeduju određena znanja o faktorima koji utiču na njihovo reproduktivno zdravlje i planiranje roditeljstva. Uz to, većina ovih žena nema pristup zdravstvenim ustanovama niti pedijatrima i nema znanja o neonatalnoj brizi. Romske djevojčice nerjetko prekidaju školovanje i rano se udaju, što može dovesti do niza zdravstvenih problema, a veoma često se takvim brakovima dešava i nasilje. Djevojčice i dječaci iz romski naselja su često prisiljeni da prose, kao i da sklapaju brakove prije nego što postanu punoljetni. Radi se o ugovorenim brakovima, pri čemu se brakovi i sklapaju za izvjesnu svotu novca što je jedan od oblika trgovine ljudima. Ozbiljnost ovom problemu kao modernom oblik ropstva, daje i činjenica da su žrtve trgovine ljudima izložene dugotrajnoj eksploataciji, nasilju, nehumanom i degradirajućem ponašanju, te da česte posljedice njihovog statusa budu teške psihičke i fizičke povrede, pa čak i smrt. Pored toga što je jedan od najgorih zločina našeg doba, trgovina ljudima predstavlja i tešku povredu ljudskih prava i osnovnih sloboda i kršenje osnovnih principa međunarodnih dokumenata u oblasti ljudskih prava i sloboda.</p>
<p>Šta će se promijeniti:</p>	<p>Cilj je osigurati da svi Romi i Romkinje imaju pristup zdravstvenoj zaštiti. Obezbjediti da se u kontinuitetu prati broj korisnika koji koriste usluge romskih medijatora i koji rade na pružanju ključnih informacija i promociji zdravih životnih navika. U kontinuitetu pratiti i povećati broj odlazaka Roma i Romkinja na redovne preventivne preglede i na taj način uticati na smanjen postotak zaraznih i nezaraznih bolesti i smrtnost kod romske populacije u odnosu na ukupnu populaciju. U saradnji sa nadležnim institucijama povećati broj prijavljenih slučajeva nasilja nad ženama i djecom, kao i broj slučajeva trgovine ljudima, kao i pružiti usluge žrtvama nasilja i trgovine ljudima i smanjiti broj ranih dječijih brakova, kao i broj slučajeva trgovine ljudima</p>
<p>Indikatori:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Broj predstavnika romskih udruženja koji su prošli obuku o načinu ostvarivanja zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite; 2. Broj organizvanih edukacija predstavnika romskih udruženja o faktorima rizika za zdravlje i načinu smanjenja/otklanjanja ovih faktora; 3. Broj romskih medijatora kod kojih je ojačan kapacitet za bavljenje pitanjima poboljšanja zdravlja Roma i pružanje svih potrebnih informacija; 4. Broj angažovanih romskih medijatora kroz romska udruženja za rad na promociji zdravlja i prevenciji bolesti i ostvarivanju prava na zdravstveno osiguranje i zdravstvenu zaštitu; 5. Broj provedenih edukacija romskog stanovništva o značaju i načinima prevencije zaraznih i masovnih nezaraznih bolesti, uključujući i broj učesnika razvrstan po spolu i godinama; 6. Broj provedeni edukacija o značaju redovne imunizacije; 7. Broj djece koja su vakcinisana 8. Broj obavljenih preventivnih pregleda s ciljem ranog otkrivanja raka grlića materice i raka dojke kod žena i raka prostate i raka debelog crijeva kod muškaraca; 9. Broj obavljenih sistematskih pregleda djece do 15 godina starosti; 10. Broj održanih edukacija o značaju i načinu prepoznavanja nasilja u porodici i prevenciji ranih dječijih brakova.

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

	11. Broj održanih edukacija o načinu prepoznavanja trgovine ljudima
--	---

FINANSIJSKI PLAN – CILJ 4.

(1) Polazna vrijednost za period 2023–2026.		(2) Ciljana vrijednost za period 2023–2026.		(3) Nedostajuća sredstva prema iskazanim potrebama	(4) Sredstva planirana Lokalnim Akcionim planom za Rome Tuzla 2023–2026.				
					Mjere 1+2+3+4+5	Mjere 1+2+3+4+5	Mjere 1+2+3+4+5	Valuta: BAM	2023.
183.200 KM	181.200	181.200 KM	181.200	162.600 KM				Mjera 1	29.400
					Mjera 2	1.800	1.300	1.300	1.300
Ukupno KM	181.200	Ukupno KM	181.200	162.600	Mjera 3	8.000	8.000	8.000	8.000
Godišnje KM	45.300	Ukupno KM	45.300	40.650	Mjera 4	2.500	2.100	2.100	2.100
					Mjera 5	4.500	4.200	4.200	4.200

<p>Aktivnosti za koje nedostaju sredstva:</p>	<p>Mjera 1 – aktivnost 1 JACATI KAPACITET ROMSKIH UDRUŽENJA S CILJEM PROMOVIRANJA ZDRAVIH ŽIVOTNIH NAVIKA KOD ROMSKE POPULACIJE .Mjera 1 – aktivnost 2. ANGAŽOVATI I OSNAŽITI KAPACITETE ROMSKIH MEDIJATORA DA IDENTIFIKUJU POBLEME VEZANE ZA PRISTUP ZDRAVSTVENOJ ZAŠTIT (3 medijatora), sredstva osigurati iz TK Mjera 2 - aktivnost 1. PROVESTI PREVENTIVNE AKTIVNOSTI, Nedostajuća sredstva će se odigurati iz sredstava Ministarstva zdravlja TK, Zavoda za zdravstvenu zaštitu TK i drugih donatorskih programa Mjera 3 – aktivnost 1. KREIRATI I PROVESTI PROGRAME PREVENCIJE NASILJA U PORODICI, Mjera 3 – aktivnost 2. KREIRATI I PROVESTI PROGRAME PREVENCIJE RANIH DJEČJIH BRAKOVA, Mjera 3 – aktivnost 3. PRUŽATI POMOĆ ŽRTVAMA NASILJA U PORODICI, Nedostajuća sredstva će se odigurati iz Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak i drugih donatorskih programa Mjera 3 – aktivnost 4. ORGANIZOVATI RADIONICE O PREVENCIJI RANIH DJEČJIH BRAKOVA I NASILJA U PORODICI, Nedostajuća sredstva će se odigurati iz drugih donatorskih programa Mjera 4 – aktivnost 1. ORGANIZOVATI RADIONICE U ROMSKIM ZAJEDNICAMA O NAČINU OSTVARIVANJA PRAVA SOCIJALNE ZAŠTITE, Mjera 4 – aktivnost 2. KREIRATI PROMOTIVNI MATERIJAL O PRISTUPU I PRAVIMA IZ DOMENA SOCIJALNE ZAŠTITE, Mjera 4 – aktivnost 3. ORGANIZOVATI RADIONICE ZA SOCIJALNE RADNIKE S CILJEM SPREČAVANJA DISKRIMINACIJE I SMANJENJA SEREOTIPA, Mjera 5 – aktivnost 2. ORGANIZOVATI RADIONICE SA PREDSTAVNICIMA ROMSKE POPULACIJE, POLICIJE I</p>
---	---

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

	CENTARA ZA SOCIJALNI RAD S CILJEM PODIZANJA SVIJEŠTI O BORBI PROTIV TRGOVINE LJUDIMA, Mjera 5 – aktivnost 4. UNAPRIJEDITI SISTEM PRUŽANJA POMOĆI ŽRTVAMA TRGOVINE LJUDIMA sredstva će se osigurati iz drugih donatorskih sredstava, međunarodnih organizacija.
Iznosi nedostajućih sredstava	Mjera 1 – Aktivnost 1: godišnje 600 KM Mjera 1 – Aktivnost 2: godišnje 26.800 KM Mjera 2 – Aktivnost 1: godišnje 1.300 KM Mjera 3 – Aktivnost 1: godišnje 1.500 KM Mjera 3 – Aktivnost 2: godišnje 1.500 KM Mjera 3 – Aktivnost 3: godišnje 1.500 KM Mjera 3 – Aktivnost 4: godišnje 2.000 KM Mjera 4 – Aktivnost 1: godišnje 500 KM Mjera 4 – Aktivnost 2: godišnje 200 KM Mjera 4 – Aktivnost 3: godišnje 750 KM Mjera 5 – Aktivnost 2: godišnje 2.000 KM Mjera 5 – Aktivnost 3: godišnje 2.000 KM

CILJ 5-OBRAZOVANJE ROMA I ROMKINJA							
CILJ 5:	POBOLJŠANJE OBUHVATA OBRAZOVANJA ROMA I ROMKINJA I OČUVANJE ROMSKOG JEZIKA, KULTURE I TRADICIJE						
Mjera 1	Identifikacija razvojnih i obrazovnih potreba predškolske djece i povećanje broja djece u predškolskim institucijama	Godisnja procjena sredstava		ROK REALIZACIJE			
		Tuzla	Ostali	2023	2024	2025	2026
Aktivnost 1	Izraditi analizu obrazovnih potreba romske djece predškolskog uzrasta	250 KM	250 KM	X	X	X	X
Aktivnost 2	Subvencionirati boravak romske djece u predškolske ustanove/vrtiće	5.000 KM	38.200 KM	X	X	X	X
Aktivnost 3	Organizovati informativne sastanke sa roditeljima kako bi ih obavjestili o prednostima upisa djece u predškolske institucije	0 KM	0 KM	X	X	X	X
Mjera 2	Povećanje broja učenika i studenata u obrazovnim institucijama						
Aktivnost 1	Podneti inicijativu nadležnom kantonalom ministarstvu da obezbjedi u budžetu sredstva za sufinansiranje udžbenika, školskog pribora, prevoza i školske užine za sve učenike romske nacionalnosti u srednjem obrazovanju.	0 KM	0 KM	X	X	X	X

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

Aktivnost 2	Obezbjediti u budžetu grada Tuzle sredstva za stipendiranje učenika i studenata Romske populacije	2.000 KM	8.000 KM	X	X	X	X
Aktivnost 3	Obezbjediti dodatne časove i mentorstvo za romske učenike iz predmeta/oblasti u kojima im je potrebna dodatna podrška	2.000 KM	26.800 KM	X	X	X	X
Aktivnost 4	Izrada plana podrške za romske učenike s ciljem praćenja napretka i pružanja podrške	500 KM	0 KM	X	X	X	X
Aktivnost 5	Organizovati radionice sa roditeljima o obavezi pohađanja osnovne škole	300 KM	0 KM	X	X	X	X
Aktivnost 6	Uspostaviti suradnu sa inspekcijom obrazovanja po pitanju redovnog dolaska učenika na nastavu	0 KM	0 KM	X	X	X	X
Aktivnost 7	Provesti obuku nastavnog i stručnog osoblja u svim školama o potrebi njihovog snažnijeg djelovanja na integraciji romske djece	500 KM	1.000 KM	X	X	X	X
Mjera 3	Iniciranje aktivnosti na promociji romske kulture, tradicije i uvođenju romskog jezika u škole			2023	2024	2025	2026
Aktivnost 1	Osigurati školsku literaturu na romskom jeziku za učenike, za učitelje i nastavnike, za školske biblioteke	500 KM	500 KM	X	X	X	X
Aktivnost 2	Promovirati učenje romskog jezika kao fakultativnog predmeta	500 KM	500 KM	X	X	X	X
Aktivnost 3	Uputiti inicijativu za uvođenje romskog jezika u škole kao fakultativnog predmeta	0 KM	0 KM	X	X	X	X
Aktivnost 4	Raditi na popularizaciji i promociji romskog jezika i upoznavanju učenika sa romskim jezikom i tradicijom Roma	250 KM	250 KM	X	X	X	X
Mjera 4	Podizanje svijesti o zabrani diskriminacije u školama i drugim javnim institucijama						
Aktivnost 1	Promovirati Smjernice za sprečavanje diskriminacije u obrazovanju	300 KM	0 KM	X	X	X	X
Aktivnost 2	Izvršiti obuku za uprave škola, nastavnike, roditelje i djecu s ciljem prepoznavanja diskriminacije, stereotipa i predrasuda	0 KM	1.000 KM	X	X	X	X
Aktivnost 3	Angažovati Rome medijatore u obrazovanju	2.000 KM	19.000 KM	X	X	X	X
Aktivnost 4	Izvršiti obuku za centre za socijalni rad, gradske službe, policiju s ciljem prepoznavanja diskriminacije, stereotipa i predrasuda	1.000 KM	0 KM	X	X	X	X
Mjera 5	Iniciranje aktivnosti na uspostavi Centra za promociju kulture i tradicije Roma						

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

Aktivnost 1	Napraviti detaljan plan sa jasnim rokovima u uspostavu Centra za promociju kulture i tradicije Roma		1.500 KM	0 KM	X	X		
Aktivnost 2	Obaviti konsultacije sa predstavnicima romskog nevladinog sektora o uspostavi Centra		1.000 KM	0 KM	X			
Aktivnost 3	U budžetu grada Tuzla osigurati grant sredstva za uspostavu Centra		2.000 KM	12.400 KM		X	X	X
Izveštajna institucija	Grad Tuzla, nadležne službe za obrazovanje	Nadležne institucije:	Grad Tuzla, Služba za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti, nadležne obrazovne institucije	Organizacije koje saraduju:	EU, Vijeće Evrope, Fond za obrazovanje Roma (REF), UNICEF, Udruženja Roma i ostale nevladine organizacije, međunarodne organizacije, OSCE			
Opis problema:	<p>Kada su u pitanju potrebe u oblasti obrazovanja, iskazane su potrebe koje se odnose na: 1) program boravka romske djece u stanju socijalne potrebe u ustanovama za predškolski i školski odgoj za 700 djece 2) obezbjeđenje udžbenika, školskog pribora, prevoza i užine za romsku djecu u stanju socijalne potrebe za 1200 učenika, dok za 3) osiguranje stipendiranja romskih učenika u stanju socijalne potrebe u osnovnim i srednjim školama nije bilo iskazanih potreba.</p> <p>Prema dostupnim podacima koje je 2020. godine prikupilo Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice još uvijek je izuzetno nizak procenat romske djece uključen u predškolski odgoj, a u prilog ovoj činjenici govore i podaci prikupljeni za grad Tuzlu gdje predškolsko obrazovanje pohađa samo 1% Romske djece. Broj djece u osnovnim školama je 250, dok , srednju školu pohađa samo 50 đaka romske pripadnosti, dok je na fakultete upisano 8 studenata romske nacionalnosti. Samim tim, potrebno je raditi na uključenju djece u predškolsko, osnovno, srednje i visoko obrazovanje .Pored ovoga, romska djeca su izložena diskriminaciji u školama, što u nekim slučajevima dovodi do ranog napuštanja osnovnog i srednjeg obrazovanja. Ovome doprinosi i nepovoljan socio ekonomski položaj romskih porodica.</p>							
Šta će se promijeniti:	<p>Postizanjem većeg obuhvata predškolskim obrazovanjem od strane Roma povećavaju se njihove mogućnosti za dalji razvoj i napredak u odgoju romske djece i indirektno smanjuje stopa napuštanja osnovnog i srednjeg obrazovanja. Poboľšavanjem mjera usmjerenih na povećanje broja djece koja pohađaju osnovno i srednje obrazovanja povećavaju se mogućnosti romske djece za sticanje dobrih kvalifikacija pa time i za zapošljavanje ili nastavak visokog obrazovanja. Promoviranjem Smjerenica za sprječavanje diskriminacije, promocijom romske kulture i tradicije i obukom nastavnika da prepoznaju slučajeve diskriminacije i da na njih pravovremeno reaguju doći će do stvaranje boljeg okruženja za romsku djecu, što će u konačnici dovesti do toga da se djeca osjećaju sigurno i ne napuštaju školu. Organizovanjem radionica sa drugim javnim institucijama (centrima za socijalni rad, gradskim službama, policijom) osnažit će se ove institucije da prepoznaju slučajeve diskriminacije i na njih pravovremeno reaguju. Uspostavom Centra za promoviranje tradicije i kulture Roma bi se dala dodatna podrška uključenju Roma u obrazovni sistem, a Centar bi kroz promociju kulture i tradicije Roma bio u poziciji da kroz svoje aktivnosti dodano doprinese smanjenu stereoptipa o Romima.</p>							

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

Indikatori:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Broj djece koja pohađaju predškolsko obrazovanje; 2. Broj djece upisane u osnovno obrazovanje; 3. Broj djece koja napuštaju osnovno obrazovanje; 4. Broj djece koja završavaju osnovno obrazovanja; 5. Broj djece upisane u srednje obrazovanje; 6. Broj djece koja napuštaju srednje obrazovanje; 7. Broj djece koja završavaju srednje obrazovanje; 8. Broj djece upisanih u visoko obrazovanje; 9. Broj djece koja završavanja visoko obrazovanje; 10. Broj romske djece koja su dobila stipendije 11. Broj romskih medijatora angažovanih u školskom sistemu; 12. Broj provedenih obuka za nastavnike i djecu o prepoznavanju diskriminacije i integracije romske djece; 13. Broj provedenih obuka za javen institucije o prepoznavanju diskriminacije i stereotipa; 14. Broj škola u kojima se fakultativno izučava romski jezik;
--------------------	--

FINASIJSKI PLAN-CILJ 5

(1) Polazna vrijednost za period 2023–2026.		(2) Ciljana vrijednost za period 2023–2026.		(3) Nedostajuća sredstva prema iskazanim potrebama	(4) Sredstva planirana Lokalnim Akcionim planom za Rome Tuzla 2023–2026.				
Mjere 1+2+3+4+5		Mjere 1+2+3+4+5		Mjere 1+2+3+4+5	Valuta: BAM	2023.	2024.	2025.	2026.
481.600 KM	481.600	481.600 KM	481.600	412.200 KM	Mjera 1	43.700	43.700	43.700	43.700
					Mjera 2	39.100	39.100	39.100	39.100
Ukupno KM	481.600	Ukupno KM	481.600	412.200	Mjera 3	2.500	2.500	2.500	2.500
Godišnje KM	120.400	Ukupno KM	120.400	103.050	Mjera 4	23.300	23.300	23.300	23.300
					Mjera 5	2.500	15.900	14.400	14.400
Aktivnosti za koje nedostaju sredstva:				Mjera 1 – aktivnost 1. IZRADITI ANALIZU ORAZOVNIH POTREBA ROMSKE DJECE PREDŠKOLSKOG UZRASTA, Mjera 1 - aktivnost 2. SUBVENCIONIRATI UPIS ROMSKE DJECE U PREDŠKOLSKE USTANOVE; Mjera 2 – aktivnost 2. OBEZBIJEDITI U BUDZETU GRADA TUZLE SREDSTVA ZA STIPENDIRANJE UCENIKA					

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

	<p>I STUDENATA ROMSKE POPULACIJE; .Mjera 2 – aktivnost 3. ANGAŽOVATI PEDAGOŠKE ASISTENTE U USTANOVAMA ZA PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE ZA RAD SA ROMSKOM DJECOM; Mjera 2 – aktivnost 7 PROVESTI OBUKU NASTAVNOG I STRUCNOG OSOBLJA U SVIM SKOLAMA O POTREBI NJIHOVOG SNAZNIJEG DJELOVANJA NA INTEGRACIJI ROMSKE DJECE; Mjera 3 – aktivnost 1. OSIGURATI ŠKOLSKU LITERATURU NA ROMSKOM JEZIKU ZA UČENIKE, NASTAVNIKE, ŠKOLE I BIBLIOTEKE; Mjera 3 – aktivnost 2. PROMVIRATI UČENJE ROMSKOG JEZIKA KAO FAKULTATIVNOG PREDMETA; Mjera 3 – aktivnost 4. RADITI NA POPULARIZACIJI I PROMOCIJI ROMSKOG JEZIKA I UPOZNAVANJE UČENIKA SA ROMSKIM JEZIKOM I TRADICIJOM ROMA; Mjera 4 – aktivnost 2. IZVRŠITI OBUKU UPRAVA ŠKOLA, NASTAVNIKA, RODITELJA I DJECE U CILJU PREPOZNAVANJA DISKRIMINACIJE, STEREOTIPA I PREDRASUDA; Mjera 4 – aktivnost 3. ANGAŽOVATI ROME MEDIJATORE U OBRAZOVANJU (3 medijatora), Mjera 5 – aktivnost 2. OBAVITI KONSULTACIJE SA PREDSTAVNICIMA ROMSKOG NEVLADINOG SEKTORA O USPOSTAVI CENTRA; Mjera 5 – aktivnost 3. U BUDŽETI GRADA TUZLE OSIGURATI GRANT SREDSTVA ZA USPOSTAVU CENTRA Nedostajuća sredstva će se osigurati iz iz drugih donatorskih sredstva,</p>
Iznosi nedostajućih sredstava	<p>Mjera 1 – Aktivnost 1: godišnje 250 KM Mjera 1 – Aktivnost 2: godišnje 38.200 KM Mjera 2 – Aktivnost 2: godišnje 6.000 KM Mjera 2 – Aktivnost 3: godišnje 26.800 KM Mjera 2 – Aktivnost 7: godišnje 1.000 KM Mjera 3 – Aktivnost 1: godišnje 500 KM Mjera 3 – Aktivnost 2: godišnje 500 KM Mjera 3 – Aktivnost 4: godišnje 250 KM Mjera 4 – Aktivnost 2: godišnje 1.000 KM Mjera 4 – Aktivnost 3: godišnje 19.000 KM Mjera 5 – Aktivnost 2: godišnje 1.000 KM Mjera 5 – Aktivnost 3: godišnje 12.400 KM</p>

Provođenje i nadzor Akcionog plana

Kako bi se formalizovalo praćenje realizacije planiranih aktivnosti navedenih u Akcinom planu, Grad Tuzla, u saradnji sa nadležnim službama i udruženjima Roma/kinja će formirati petočlanu radnu grupu za praćenje realizacije Akcionog plana.

U Akcinom planu su definisane odgovorne institucije i službe za realizaciju aktivnosti, a radna grupa ima sljedeće zadatke:

- da nadzire realizaciju Akcinog plana tj. praćenje realizacije planiranih programa na godišnjem nivou,
- da izvještava nadležne institucije o stepenu realizacije Akcionog plana najmanje jednom godišnje i
- da po potrebi daje prijedloge za unapređenje Akcionog plana shodno potencijalno novo-nastalim okolnostima.

AKCIONI PLAN ZA ROME I ROMKINJE GRADA TUZLE

Nakon 2026. godine potrebno je uraditi evaluaciju Akcionog plana. Evaluaciju Akcionog plana će raditi radna grupa da bi se mjerenjem postignuća utvrdio stepen uspješnosti realizacije planiranih aktivnosti i da bi se odredio obim aktivnosti za naredni period od najmanje četiri godine. Osnovu evaluacije čine mjere i očekivana postignuća u periodu realizacije Akcionog plana, tako da će se na kraju perioda implementacije plana dobiti tačna ocjena uspješnosti realizacije plana.

Sredstva predviđena za realizaciju Akcionog plana za Rome grada Tuzle 2023-2026 u budžetu Grada Tuzle planiraće se i realizovati u skladu sa mogućnostima. Veoma je važno napomenuti da su u navedena sredstva uračunati i ljudski resursi grada iskazani kroz plaće uposlenika, koji će raditi na implementaciji Akcionog plana.

Služba za kulturu, sport, mlade i socijalnu zaštitu